

FRI – de svenska friluftsmuseernas samarbetsorganisation

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Ny museipolitik SOU 2015:89 - Remissvar från FRI

Sammanfattning

FRI ser i stort sett positivt på utredningen Ny museipolitik. Det finns många förslag som om de realiseras kan innebära en stabilare plattform för museisverige, och som stärker sektorn som samhällsbärande kunskapsinstitutioner på flera sätt. Förslaget om en museilag är ett sådant, liksom tanken om en museimyndighet.

En stor del av utredningen är bara relevant för centralmuseerna, och den delen har vi valt att lämna utanför vårt remissvar.

Museilag

FRI anser att det finns behov av en särskild museilag för de offentligt drivna museerna, liksom biblioteken har en bibliotekslag. Tydligheten kring de offentliga museernas fria roll som kunskapsinstitutioner i samhället och vårt ansvar att förmedla ett reflekterande förhållningssätt till historien och samtiden välkomnas.

Idag har museerna ofta ett självpåtaget uppdrag att bidra till det demokratiska samhällets utveckling, och i en del fall är det även politiskt formulerat. Att det uppdraget stadfästs i en lag kommer att stärka sektorn.

FRI välkomnar formuleringen om att stärka museernas fria ställning i förhållande till den politiska beslutsnivån, och att museerna ska stå fria från hindrande åtgärder som, av politiska eller ideologiska skäl, syftar till att inskränka verksamheten.

Skrivningarna kring publik verksamhet, kunskapsuppbyggnad och

samlingsförvaltning: det är bra med generella beskrivningar av museernas verksamhet, men en lag bör inte bli alltför detaljerad kring dessa områden, eftersom museiverksamhet, liksom annan verksamhet förändras mycket över tid. Alla museer har inte resurser att forska, så där bör formuleringarna vara mindre specifika.

Behovet av gallring är stort på många museer, men exakt hur en sådan gallring ska gå till bör utredas närmare.

Den definition av museer som finns i förslaget till museilag är problematisk, eftersom den är så vid. Exempelvis bibliotek som ofta har en utställningsverksamhet skulle

omfattas av lagen. I utredningen finns en lång diskussion om definitioner, (s 268-269) som kan vara vägledande för en något snävare formulering. FRI rekommenderar att antingen ICOM:s (International Council of Museums) definition används eller att en ny definition tas fram i samarbete med Riksförbundet Sveriges museer. Om museerna ska fungera som kunskapsinstitutioner bör det finnas med en formulering om relevant utbildad personal.

Museimyndighet och stöd till samverkan

FRI är positiva till inrättandet av en museimyndighet som hanterar ekonomiskt stöd till sektorn, gör omvärldsbevakning och sammanställer underlag som exempelvis statistik. Myndigheten skulle även kunna agera "kopplare" mellan olika museer genom att publicera partnersök för olika projekt. FRI anser att samverkan inom museisektorn är en självklarhet och allt som kan underlätta samverkan är bra. Större möjligheter att söka medel för samverkan mellan statliga, regionala, kommunala och övriga museer är en sådan sak. FRI vill dock påpeka att det är bättre än projekt om det skapas långsiktiga samarbetsrelationer mellan olika museer. Till exempel kan 10-åriga samarbetsavtal med möjlighet för uppsägning vara en intressantare modell för samarbete än de vanliga kortsiktiga projekten. Det kan också inspirera parterna till att tänka över samarbete om annat än bara utställningar och det gör det rimligare och mycket lättare för regionala och kommunala museers huvudmän att satsa medel.

Inkomster från museibutiker och museikaféer

Texten om intäkter från museibutiker och museikaféer rör de statliga myndighetsmuseerna men är i högsta grad relevant för även för de kommunala museerna som lyder under kommunallagen. Utifrån de argument som framförs i utredningens text bör det undersökas om inte även kommunala museers kaféer och butiker skulle kunna omfattas av en ny museilag då de, som utredningen skriver, "är att betrakta som en integrerad del av verksamheten och inte egentligen kan sägas konkurrera på en kommersiell marknad".

Med vänlig hälsning

Henrik Zipsane
Ordförande
henrik.zipsane@jamtli.com